Odredbe o pridržanim kažnjivim djelima Kongregacije za nauk vjere 7. 12. 2021.

Prvi dio

TEMELJNE ODREDBE

Čl. 1

- 1. Kongregacija za nauk vjere prema odredbi čl. 52 apostolske konstitucije *Pastor bonus* sudi, kažnjiva djela protiv vjere, u smislu čl. 2 § 2, kao i najteža kažnjiva djela počinjena protiv ćudoređa ili u slavljenju sakramenata, te, ako je potrebno, proglašava ili izriče kanonske kaznene mjere u skladu s pravom, bilo općim bilo vlastitim, poštujući mjerodavnost Apostolske pokorničarne i obdržavajući *Agendi ratio in doctrinarum examine.*

- 2. U kažnjivim djelima navedenim u § 1, prema nalogu rimskog prvosvećenika, Kongregacija za nauk vjere ima pravo suditi ocima kardinalima, patrijarsima, izaslanicima Apostolske Stolice, biskupima, kao i drugim fizičkim osobama o kojima se govori u kan. 1405 § 3 Zakonika kanonskog prava (= ZKP) i kan. 1061 Zakonika kanona Istočnih Crkava (= ZKIC).

- 3. Kongregacija za nauk vjere sudi o njoj pridržanim kažnjivim djelima iz § 1 u skladu sa sljedećim člancima.

Čl. 2

- 1. Kažnjiva djela protiv vjere, o kojima se govori u čl. 1, jesu krivovjerje, otpad i raskol, prema odredbama kan. 751 i 1364 ZKP-a i kan. 1436 i 1437 ZKIC-a.

- 2. U slučajevima navedenim u § 1, pripada ordinariju ili hijerarhu, u skladu s pravom, provesti sudski postupak u prvom stupnju ili izvansudski odlukom, uz poštovanje priziva ili utoka Kongregaciji za nauk vjere.

- 3. U slučajevima navedenim u § 1, pripada ordinariju ili hijerarhu, prema odredbi prava, otpustiti na izvanjskom području izopćenje *latae sententiae* ili veliko izopćenje.

Čl. 3

- 1. Najteža kažnjiva djela protiv svetosti najuzvišenije žrtve i sakramenta euharistije koja su pridržana sudu Kongregacije za nauk vjere jesu:

1° uzimanje ili čuvanje u svetogrdne svrhe, ili profanacija posvećene čestice, prema kan. 1382 § 1 ZKP-a i kan. 1442 ZKIC-a;

2° pokušaj obnašanja bogoslužnog čina euharistijske žrtve prema kan. 1379 § 1, 1° ZKP-a;

3° simulacija obnašanja bogoslužnog čina euharistijske žrtve prema kan. 1379 § 5 ZKP-a i kan. 1443 ZKIC-a;

4° koncelebracija euharistijske žrtve zabranjena kan. 908 ZKP-a i kan. 702 ZKIC-a, prema kan. 1381 ZKP-a i kan. 1440 ZKIC-a, zajedno sa službenicima

crkvenih zajednica koje nemaju apostolsko nasljeđe i ne priznaju sakramentalno dostojanstvo svećeničkog ređenja.

- 2. Kongregaciji za nauk vjere pridržano je i kažnjivo djelo koje se sastoji u posvećenju u euharistijskom slavlju ili izvan njega u svetogrdne svrhe jedne ili obje tvari prema kan. 1382 § 2 ZKP-a.

Čl. 4

- 1. Najteža kažnjiva djela protiv svetosti sakramenta pokore pridržana sudu Kongregacije za nauk vjere jesu:

1° odrješenje sukrivca u grijehu protiv šeste Božje zapovijedi, prema kan. 1384 ZKP-a i kan. 1457 ZKIC-a;

2° pokušaj sakramentalnog odrješenja ili zabranjeno saslušanje ispovijedi prema kan. 1379 § 1, 2° ZKP-a;

3° simulacija sakramentalnog odrješenja prema kan. 1379 § 5 ZKP-a i kan. 1443 ZKIC-a;

4° navođenje na grijeh protiv šeste Božje zapovijedi u činu ili prigodom ili pod izgovorom ispovijedi, prema kan. 1385 ZKP-a i kan. 1458 ZKIC-a, ako je usmjereno grijehu sa samim ispovjednikom;

5° izravna i neizravna povreda sakramentalnog pečata, prema kan. 1386 § 1 ZKP-a i kan. 1456 § 1 ZKIC-a;

6° snimanje bilo kojim tehničkim sredstvom ili zlonamjerno širenje sredstvima društvenog priopćavanja onog što izgovori ispovjednik ili pokornik u sakramentalnoj ispovijedi, pravoj ili simuliranoj, prema kan. 1386 § 3 ZKP-a.

- 2. U slučajevima kažnjivih djela iz § 1 nije dopušteno nikome obznanjivati □□ime prijavitelja ili pokornika, ni optuženiku ni njegovom zastupniku, osim ako prijavitelj ili pokornik nisu dali izričit pristanak; neka se s posebnom pozornošću ocjenjuje vjerodostojnost prijavitelja i neka se posve izbjegne svaka opasnost od povrede sakramentalnog pečata, jamčeći pravo na obranu optuženika.

Čl. 5

Kongregaciji za nauk vjere također je pridržano najteže kažnjivo djelo pokušaja svetog ređenja žene:

1° ako je onaj tko pokuša podijeliti sveti red ili žena koja sveti red pokuša primiti vjernik podložan ZKP-u, upada u izopćenje *latae sententiae* čije je otpuštanje prema odredbi kan. 1379 § 3 ZKP-a pridržano Apostolskoj Stolici;

2. ako je pak onaj tko pokuša ženi podijeliti sveti red ili žena koja sveti red pokuša primiti vjernik podložan ZKIC-u, kažnjava se velikim izopćenjem, čije je otpuštanje pridržano Apostolskoj Stolici.

Čl. 6

Najteža kažnjiva djela protiv ćudoređa, pridržana sudu Kongregacije za nauk vjere jesu:

1° kažnjivo djelo protiv šeste Božje zapovijedi koje počini klerik s osobom mlađom od osamnaest godina ili s osobom koja ima trajno smanjenu uporabu razuma; neznanje ili zabluda klerika u pogledu dobi maloljetnika ne predstavlja olakotnu ili izuzimajuću okolnost;

2° stjecanje, posjedovanje, izlaganje ili širenje, u svrhu požude ili zarade, pornografskih slika maloljetnika mlađih od osamnaest godina od klerika, na bilo koji način i bilo kojim sredstvima.

Čl. 7

Osoba koja počini kažnjiva djela iz čl. 2-6 kažnjava se, ako je potrebno, mimo onoga što je predviđeno za pojedinačna kažnjiva djela u ZKP-u i u ZKIC-u, kao i u ovim Odredbama, pravednom kaznom prema težini zločina; ako je klerik može se kazniti otpuštanjem ili svrgnućem iz kleričkog staleža.

Čl. 8

- 1. Kaznena tužba koja se odnosi na kažnjiva djela pridržana Kongregaciji za nauk vjere prestaje zastarom nakon 20 godina.

- 2. Zastara teče prema odredbi kan. 1362 § 2 ZKP-a i kan. 1152 § 3 ZKIC-a. Međutim, za kažnjivo djelo iz čl. 6 br. 1, zastara počinje teći od dana kada je maloljetnik navršio osamnaest godina.

- 3. Kongregacija za nauk vjere ima pravo ukinuti zastaru za sve pojedinačne slučajeve pridržanih kaznenih djela, čak i ako se odnose na kažnjiva djela počinjena prije stupanja na snagu ovih Odredbi.

Drugi dio

PROCESNE ODREDBE

Naslov I.

Mjerodavnost suda

Čl. 9

- 1. Kongregacija za nauk vjere Vrhovni je Apostolski sud za Latinsku Crkvu, kao i za Istočne katoličke Crkve, koji sudi kažnjiva djela određena u prethodnim člancima.

- 2. Ovaj Vrhovni sud, samo zajedno s njemu pridržanim kažnjivim djelima, sudi i druga kažnjiva djela, za koja se krivac optužuje zbog povezanosti osobe i suučesništva.

- 3. Neka se kažnjiva djela pridržana ovom Vrhovnom sudu procesuiraju u sudskom postupku ili izvansudskom odlukom.

- 4. Pravorijeci ovog Vrhovnog suda, izrečeni u granicama njegove mjerodavnosti, ne podliježu odobrenju vrhovnog svećenika.

Čl. 10

- 1. Kad god ordinarij ili hijerarh primi barem vjerojatnu obavijest o najtežem kažnjivom djelu, nakon što je proveo prethodnu istragu prema kan. 1717 ZKP-a i 1468 ZKIC-a, dužan je obavijestiti Kongregaciju za nauk vjere, koja, ako zbog posebnih okolnosti ne pridrži slučaj sebi, nalaže ordinariju ili hijerarhu provedbu daljnjeg postupanja.

- 2. U nadležnosti je ordinarija ili hijerarha, od početka prethodne istrage, nametnuti ono što je određeno u kan. 1722 ZKP-a ili u kan. 1473 ZKIC-a.

- 3. Ako je slučaj povjeren izravno Kongregaciji, bez provođenja prethodne istrage, radnje koje prethode postupku, koje prema općem pravu pripadaju ordinariju ili hijerarhu, mogu biti izvršene od same Kongregacije, koja će ga osigurati izravno ili putem vlastitoga delegata.

Čl. 11

Kongregacija za nauk vjere, u parnicama koje se odnose na kažnjiva djela koja su joj pridržana, može provesti sanaciju čina, poštujući pravo na obranu, ako su povrijeđeni samo postupnički zakoni.

Naslov II.

Sudski postupak

Čl. 12

- 1. Sudci ovog Vrhovnog suda su, prema samomu pravu, članovi Kongregacije za nauk vjere.

- 2. Prefekt Kongregacije predsjeda Sudom kao prvi među jednakima, a u slučaju odsutnosti ili spriječenosti prefekta, njegovu zadaću obnaša tajnik Kongregacije.

- 3. Prefekt Kongregacije imenuje i druge sudce.

Čl. 13

Na svim sudovima, za predmete iz ovih Odredbi, mogu valjano obavljati službu:

1° Sudca i promicatelja pravde, samo svećenici doktori ili barem magistri kanonskog prava, dobra ponašanja, koji se ističu osobito razboritošću i pravnim iskustvom;

2° Bilježnika i kancelara, samo svećenici koji su na dobru glasu i besprijekorni;

3° Odvjetnika i zastupnika, vjernici, doktori ili barem magistri kanonskog prava, koje odobrava predsjednik zbora.

Čl. 14

U posebnim slučajevima, Kongregacija za nauk vjere može podijeliti oprost od uvjeta svećeništva.

Čl. 15

Predsjednik suda, saslušavši promicatelja pravde, ima istu ovlast iz čl. 10 § 2.

Čl. 16

- 1. Nakon što je na bilo koji način postupak riješen pred nekim drugim sudom, svi spisi parnice trebaju se prema službenoj dužnosti što prije poslati Kongregaciji za nauk vjere.

- 2. Priziv, u neprekoračivom roku od šezdeset dana od objave prvostupanjske presude, Vrhovnom sudu Kongregacije za nauk vjere, mogu podnijeti optuženi i promicatelj pravde.

- 3. Priziv se mora podnijeti Vrhovnom sudu Kongregacije, koji, osim u slučaju dodjeljivanja postupka drugom Sudu, sudi u drugom stupnju parnice koje su u prvom stupnju riješili drugi sudovi ili isti Vrhovni apostolski sud u drukčijem zbornom sastavu.

- 4. Pred Vrhovnim sudom Kongregacije ne dopušta se priziv protiv presude, ako se odnosi samo na druga kažnjiva djela navedena u čl. 9 § 2.

Čl. 17

Ako u prizivnom stupnju promicatelj pravde podnese izričito drukčiju optužbu, ovaj Vrhovni sud može ju dopustiti i suditi, kao da je u prvom stupnju.

Čl. 18

Presuda postaje pravomoćna:

1° ako je donesena u drugom stupnju;

2° ako na presudu nije uložen priziv u roku iz čl. 16 § 2;

3° ako se tijek parnice prekine u prizivnom stupnju ili se odustane od nje.

Naslov III.

Izvansudski postupak

Čl. 19

- 1. Ako je Kongregacija za nauk vjere odlučila da se mora pokrenuti izvansudski postupak, moraju se primijeniti kan. 1720 ZKP-a ili 1486 ZKIC-a.

- 2. S prethodnim nalogom Kongregacije za nauk vjere, mogu se izreći trajne okajničke kazne.

Čl. 20

- 1. Izvansudski postupak može provesti Kongregacija za nauk vjere, ili ordinarij, ili hijerarh, ili njihov delegat.

- 2. Službu delegata mogu obnašati samo svećenici, doktori ili barem magistri kanonskog prava, dobrog ponašanja, koji se ističu osobito razboritošću i pravnim iskustvom.

- 3. Prema kan. 1720 ZKP-a, u tom postupku za službu predsjednika vrijede zahtjevi iz kan. 1424 ZKP-a.

- 4. Tko provodi istragu, ne može obnašati službe iz § 2 i 3.

- 5. Prema odredbi kan. 1486 ZKIC-a, službu promicatelja pravde mogu obnašati samo svećenici doktori ili barem magistri kanonskoga prava, dobrog ponašanja, koji se ističu osobito razboritošću i pravnim iskustvom.

- 6. Službu bilježnika mogu obnašati samo svećenici koji su na dobru glasu i besprijekorni.

- 7. Optuženik mora uvijek imenovati odvjetnika ili zastupnika koji mora biti vjernik, s doktoratom ili barem magisterijem kanonskog prava, prihvaćen od Kongregacije za nauk vjere, ili od ordinarija, ili od hijerarha, ili od njihovog delegata. Ako optuženik to ne učini, neka nadležna vlast imenuje jednoga prema službi, koji će ostati na dužnosti dok optuženik ne imenuje vlastitog odvjetnika ili zastupnika.

Čl. 21

Kongregacija za nauk vjere može podijeliti oprost od uvjeta svećeništva i akademskih naslova navedenih u čl. 20.

Čl. 22

Nakon što je izvansudski postupak na bilo koji način okončan, neka se svi spisi parnice prema službenoj dužnosti što prije pošalju Kongregaciji za nauk vjere.

Čl. 23

- 1. Prema odredbi kan. 1734 ZKP-a, promicatelj pravde Kongregacije za nauk vjere i krivac imaju pravo tražiti napismeno opoziv ili ispravak odluke koju je izdao ordinarij ili njegov delegat prema kan. 1720, 3° ZKP-a.

- 2. Tek potom promicatelj pravde Kongregacije za nauk vjere i krivac, obdržavajući što je određeno prema kan. 1735 ZKP-a, mogu uložiti hijerarhijski utok Kongresu istog Dikasterija prema kan. 1737 ZKP-a.

- 3. Protiv odluke, izdane od hijerarha ili njegovog delegata prema kan. 1486, § 1, 3° ZKIC-a, promicatelj pravde Kongregacije za nauk vjere i krivac mogu uložiti hijerarhijski utok Kongresu istog Dikasterija prema kan. 1487 ZKIC-a.

- 4. Nije dopušten utok pred Kongresom Kongregacije za nauk vjere protiv odluke, ako se odnosi samo na druga kažnjiva djela navedena u čl. 9 § 2.

Čl. 24

- 1. Protiv pojedinačnih upravnih akata Kongregacije za nauk vjere u slučajevima pridržanih kažnjivih djela, promicatelj pravde Dikasterija i optuženik imaju pravo podnijeti utok u neprekoračivom roku od šezdeset iskoristivih dana, istoj Kongregaciji, koja sudi osnovanost i zakonitost, isključujući svaki daljnji utok iz čl. 123 Apostolske konstitucije *Pastor bonus*.

- 2. Da bi podnio utok iz § 1, optuženik mora, pod kaznom nedopuštenosti utoka, uvijek imati odvjetnika koji je vjernik, koji ima poseban nalog, doktor ili barem magistar kanonskog prava.

- 3. U svrhu dopuštenosti, utok naveden u § 1 mora jasno naznačiti *petitum* i sadržavati razloge *in iure* i *in facto* na kojima se temelji.

Čl. 25

Izvansudska kaznena odluka postaje pravomoćna:

1° ako je neiskorišteno prošao rok predviđen u kan. 1734 § 2 ZKP-a ili onaj predviđen u kan. 1737 § 2 ZKP-a;

2° ako je neiskorišteno prošao rok predviđen u kan. 1487 § 1 ZKIC-a;

3° ako je neiskorišteno prošao rok predviđen u čl. 24 § 1 ovih Odredbi;

4° ako ga je donijela Kongregacija za nauk vjere na temelju čl. 24 § 1 ovih Odredbi.

Naslov IV.

Završne odredbe

Čl. 26

Pravo je Kongregacije za nauk vjere, u bilo kojem stanju i stupnju postupka, izravno uputiti na odlučivanje rimskom prvosvećeniku, u odnosu na otpuštanje ili svrgnuće iz kleričkog staleža, zajedno s oprostom zakona o celibatu, slučajeve posebne težine prema čl. 2-6, kada je očito da je kažnjivo djelo počinjeno, i nakon što je optuženome dana mogućnost da se brani.

Čl. 27

Pravo je optuženika da u bilo kojem trenutku podnese rimskom prvosvećeniku, putem Kongregacije za nauk vjere, molbu za oslobođenje od svih obveza koje proizlaze iz svetog ređenja, uključujući celibat, i ako je slučaj, od redovničkih zavjeta.

Čl. 28

- 1. Uz iznimku prijava, postupaka i odluka o kaznenim djelima iz čl. 6, parnice koje se odnose na kažnjiva djela propisana ovim Odredbama

podliježu papinskoj tajni.

- 2. Tko god povrijedi tajnu bilo namjerom, bilo velikim nemarom, bilo da nanese drukčiju štetu optuženiku ili svjedocima ili osobama koje na različite načine sudjeluju u kaznenoj parnici, na zahtjev oštećene stranke ili također prema službenoj dužnosti, neka se kazni primjerenim kaznama.

Čl. 29

U ovim parnicama, uz propise ovih Odredbi, također se moraju primjenjivati kanoni o kažnjivim djelima i kaznama, te o kaznenom postupku obaju zakonikâ.